

Tax Policy Journal

Tax Policy Bureau, Fiscal Policy Office

Edition 1, Volume 31

March 2016

ภาษีบำรุงท้องถิ่นที่เก็บจากปั้มน้ำมัน

1. ความเป็นมา

องค์กรปกครองท้องถิ่นต่างๆ ซึ่งจัดตั้งขึ้นในปัจจุบันมีกฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บรายได้เพื่อนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินการจัดบริการสาธารณะในเขตของตน โดยที่พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 64 ให้อำนาจองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ออกบทบัญญัติจัดเก็บภาษีบำรุง อบจ. จากการค่าน้ำมันเบนซิน และน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน หรือก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์ โดยจัดเก็บเพิ่มขึ้นได้ไม่เกินลิตรละสิบสตางค์สำหรับน้ำมัน และกิโลกรัมละไม่เกินสิบสตางค์สำหรับก๊าซปิโตรเลียม (ปรับเพิ่มเพดานอัตราโดยพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 เพื่อให้สอดคล้องกับอัตราที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากเดิมกำหนดไม่เกินลิตรละห้าสตางค์สำหรับน้ำมันและไม่เกินกิโลกรัมละห้าสตางค์สำหรับก๊าซปิโตรเลียม) ซึ่งในปัจจุบัน อบจ. ทุกจังหวัด (ยกเว้น อบจ. สุโขทัย และ อบจ.บุรีรัมย์) ได้มีการออกข้อบัญญัติจัดเก็บภาษีบำรุง อบจ. จากการค่าน้ำมันและก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับรถยนต์แล้ว โดยส่วนใหญ่จัดเก็บในอัตราลิตรละ 4.54 สตางค์สำหรับน้ำมัน และอัตรากิโลกรัมละ 4.54 สตางค์ สำหรับก๊าซปิโตรเลียม และมียอดรวมการจัดเก็บ

Inside This Issue

• •

World Taxation in Brief

ภาษีบำรุงท้องถิ่น ที่เก็บจากปั้มน้ำมัน

โดย นางสาวจรรยา ศรี ชายหา
ผู้อำนวยการส่วนนโยบายภาษีท้องถิ่น
และรายได้อื่นๆ
สำนักนโยบายภาษี
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

History of Thai Taxation

การจัดเก็บภาษียาสูบ

โดย นางสาวกาญจนา ตั้งปกรณ์
เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ
สำนักนโยบายภาษี
สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

*ผู้เขียนขอขอบคุณ
นางสาวสมาลี สติชัยเจริญ
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายภาษี
สำหรับข้อแนะนำ

รายได้ตามรายงานของกรมส่งเสริม
การปกครองท้องถิ่น ในปี 2557
เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 522 ล้านบาท

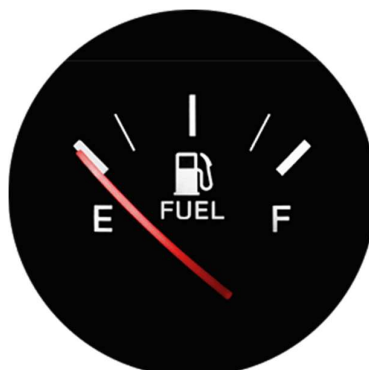
2. การนำมาใช้ในกรุงเทพมหานคร

ในส่วนของกรุงเทพมหานคร (กทม.) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มาตรา 111 ให้อำนาจกรุงเทพมหานครออกข้อบัญญัติจัดเก็บภาษีบำรุงกรุงเทพมหานครจากสถานค้าปลีกน้ำมันเบนซินและน้ำมันที่คล้ายกัน น้ำมันดีเซลและน้ำมันที่คล้ายกัน และก๊าซปิโตรเลียมที่ใช้กับรถยนต์ ซึ่งบทบัญญัตินี้มีมานานแล้ว แต่กรุงเทพมหานครเพิ่งออกข้อบัญญัติในเรื่องดังกล่าว โดยเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นมา

ทั้งนี้ ข้อบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญกำหนดให้ผู้ประกอบการปั๊มน้ำมันในเขตกรุงเทพมหานครมีหน้าที่เสียภาษีบำรุงกรุงเทพมหานครตามปริมาณที่จำหน่ายได้ในแต่ละเดือน ในอัตราลิตรละ 5 สตางค์ โดยผู้ประกอบการต้องยื่นแบบแสดงรายการปริมาณการจำหน่ายน้ำมันและก๊าซที่ใช้สำหรับรถยนต์ที่จำหน่ายได้ในเดือนนั้นพร้อมกับชำระภาษีต่อ

พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ที่สำนักงานเขตท้องที่ที่ปั๊มน้ำมันนั้นตั้งอยู่ กรณีที่มีสถานประกอบการหลายแห่งและตั้งอยู่หลายพื้นที่เขตสามารถยื่นแบบและชำระภาษีรวมกันได้ที่กองรายได้สำนักงานคลัง กรุงเทพมหานครหรือที่สำนักงานเขตที่สำนักงานใหญ่ของสถานประกอบการนั้นตั้งอยู่ในกรณีที่ไม่มีแบบแสดงรายการพร้อมชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนดหรือชำระภาษีขาดจากจำนวนเงินภาษีที่ต้องเสีย ต้องเสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 1.5 ต่อเดือนของเงินภาษีที่ต้องชำระหรือเงินภาษีที่ชำระขาดและกรณีมีภาษีค้างชำระ กรุงเทพมหานครมีอำนาจยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีได้ ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าการจัดเก็บภาษีดังกล่าวจะทำให้ กทม. มีรายได้เพิ่ม 500 ล้านบาทต่อปีจากปั๊มน้ำมันในเขต กทม. 800 แห่ง

3. บทสรุป

การจัดเก็บภาษีดังกล่าว แม้จะระบุให้ผู้ประกอบการปั๊มน้ำมันเป็นผู้มีหน้าที่ยื่นแบบแสดงปริมาณจำหน่ายน้ำมันและชำระภาษี แต่โดยข้อเท็จจริงแล้ว ภาษีดังกล่าว คือภาษีการบริโภคประเภทหนึ่ง ผู้รับภาระภาษีคือประชาชนผู้ใช้น้ำมัน และก๊าซสำหรับรถยนต์ ดังนั้น ถ้าเราสังเกตที่ปั๊มน้ำมันจะเห็นมีการติดป้ายประกาศให้ประชาชนทราบว่า ที่ปั๊มน้ำมันมีการเก็บภาษีน้ำมันเพิ่มเติมในราคาจำหน่ายเพื่อนำเงินไปพัฒนาท้องถิ่น ➡

ย้อนอดีตภาษีไทย

การจัดเก็บภาษียาสูบ

เรียบเรียงโดยกาญจนา ตั้งปกรณ์

จาก รัชสรรค์ ณะพรพันธุ์. 2528. ภาษีอากรในประวัติศาสตร์เศรษฐกิจไทย: คลังข้อมูลและบทสำรวจทางวิชาการ.

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. ความเป็นมาของการจัดเก็บภาษียาสูบ

ยาสูบเริ่มมีการจัดเก็บเป็นภาษีในสมัยรัชกาลที่ 3 ภาษียาสูบจัดเป็นภาษีผูกขาด ขึ้นกับกรมพระคลังในขวา พิกัดอัตราที่รัฐกำหนดให้เจ้าภาษีเรียกเก็บจากราษฎรพันธุ์หม่ม¹ ต่อ 1 บาท

ปี พ.ศ. 2399 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้ยกเลิกพิกัดเดิมและให้เปลี่ยนเป็นเก็บค่าที่ ไร่ละสลึงเฟื้อง (37 สตางค์ครึ่ง) และถ้าปลูกยาสูบไม่ถึง 10 หลุมก็มีให้เรียกเก็บภาษี

ปี พ.ศ. 2435 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บภาษีอากร พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงให้ตั้งกรมสรรพากรนอก ทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษียาสูบ กรมนี้ อยู่ได้บังคับบัญชาของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ และออกพระราชบัญญัติพิกัดภาษีภายใน ร.ศ. 111 ขึ้น เนื่องจากวิธีการเก็บภาษีแบบเก่าไม่เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยยังคงเก็บอัตราเดิมคือไร่ละสลึงเฟื้อง แต่ให้เก็บค่าภาษีผ่านด่านเพิ่มขึ้นมาอีกร้อยละ 10

ปี พ.ศ. 2442 รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติการเก็บภาษี ร.ศ. 119 ระบุให้ยกเลิกภาษียาสูบค่าที่ แล้วจัดเก็บภาษีผ่านด่านเพียงอย่างเดียว โดยพิกัดอัตราให้เปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่แต่ไม่เกินร้อยละ 10

ปี พ.ศ. 2481 หลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง กระทรวงการคลังมีการปฏิรูปโครงสร้างภาษีอากรครั้งใหญ่ โดยได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติการจัดเก็บภาษี ร.ศ. 119 และได้ตราพระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2481 ขึ้นมาใช้แทน เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2481 กฎหมายฉบับนี้นอกจากกำหนดอำนาจในการจัดเก็บภาษียาสูบแล้ว ยังกำหนดผู้เกี่ยวข้องในการผลิต การประกอบอุตสาหกรรมยาสูบ และการจำหน่ายยาสูบทุกชนิด ต้องปฏิบัติตามกฎหมายยาสูบ ตั้งแต่การกำหนดและการอนุญาต ผู้เพาะปลูกต้นยาสูบ การบ่มใบยา การขนใบยา และการจำหน่ายใบยาสูบในทุกขั้นตอน

ปี พ.ศ. 2486 รัฐบาลออกพระราชบัญญัติยาสูบ ฉบับใหม่ ประกาศให้อุตสาหกรรมบุหรี่ยาสูบเป็นกิจการผูกขาด โดยรัฐ การผลิตและนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบทุกชนิดรวมถึงบุหรี่ยาสูบต้องอยู่ภายใต้การดำเนินงานของโรงงานยาสูบแต่เพียงผู้เดียว ยกเว้นยาสูบพันธุ์พื้นเมือง ภายหลังมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายยาสูบอีกหลายฉบับ

จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติยาสูบ พ.ศ. 2509 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2509 และได้ใช้มาจนถึงปัจจุบัน

¹ หลุมที่ใช้สำหรับปลูกต้นยาสูบ

2. การปรับขึ้นอัตราค่าแสตมป์ยาสูบ ประเภทบุหรี่ยีการ์เรต

เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2559 กระทรวงการคลัง ประกาศปรับขึ้นภาษีบุหรี่ยีการ์เรต โดยกำหนดให้มีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2559 เป็นต้นไป โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เพิ่มการจัดเก็บรายได้ของรัฐบาล และลดการบริโภคยาสูบที่มี ผลต่อสุขภาพของประชาชน ซึ่งเป็นปัญหาทางสังคมที่ทำให้รัฐ สูญเสียงบประมาณในการดูแลสุขภาพผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจาก การบริโภคบุหรี่ยีการ์เรตเป็นจำนวนมาก โดยปัจจุบันมีการบริโภคบุหรี่ยี การ์เรตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3 – 4 ต่อปี

ตารางอัตราภาษีสรรพสามิตยาสูบ (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2559)

ประเภท	อัตราภาษี					
	อัตราเพดานตามกฎหมาย			อัตราปัจจุบัน		
	ตามมูลค่า ร้อยละ	ตามปริมาณ		ตามมูลค่า ร้อยละ	ตามปริมาณ	
		หน่วย	หน่วยละ บาท		หน่วย	หน่วยละ บาท
ยาเส้น	90	บาท/กรัม	3.00	10	บาท/กรัม	0.01
บุหรี่ยีการ์เรต	90	บาท/กรัม	3.00	90	บาท/กรัม	1.10
ชีการ์	90	บาท/กรัม	3.00	20	บาท/กรัม	1.00
บุหรี่ยื่น	90	บาท/กรัม	3.00	10	บาท/กรัม	0.10
ยาเส้นปรุง	90	บาท/กรัม	3.00	20	บาท/กรัม	1.00
ยาเคี้ยว	90	บาท/กรัม	3.00	10	บาท/กรัม	0.10

การปรับอัตราบุหรี่ยีการ์เรตครั้งนี้เป็นการปรับขึ้น อัตราจัดเก็บภาษีตามมูลค่าของบุหรี่ยีการ์เรตจากเดิมที่จัดเก็บ ร้อยละ 87 หรือตามปริมาณ 1.00 บาทต่อกรัม เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2555 เป็นการจัดเก็บตามมูลค่าร้อยละ 90 (เดิมอัตราเพดานอัตราภาษีตามมูลค่า) หรือตามปริมาณ 1.10 บาทต่อกรัม (ต่ำกว่าอัตราเพดานอัตราภาษีตามปริมาณ ซึ่งอยู่ที่ 3 บาทต่อกรัม)✕